

7.4.2025

EU/447/2025
EU/447/2025-MMM-11

MMM; Asiantuntijalausunto; Ympäristövaliokunta 8.4.2025; E 6/2025 vp Komission tiedonanto maatalouden ja ruoan tulevaisuudesta

Komission tiedonanto - yleistä

Komission 19.2.2025 julkaisema tiedonanto maatalouden ja ruoan visiosta sisältää tiekartan tuleville strategisille ehdotuksille, joilla on tarkoitus antaa pitkän aikavälin vakaa toimintaympäristö koko ruokaketjun toimijoille. Lisäksi tiedonannossa hahmotellaan tulevaa yhteistä maatalouspolitiikkaa vuoden 2027 jälkeiselle ajalle.

Tiedonanto tiivistää vision seuraavasti: ”Vuonna 2040 unionin on oltava paikka, jossa maatalous ja elintarviketuotanto menestyvät koko mantereella kaikessa moninaisuudessaan. Sen on myös oltava paikka, joka on houkutteleva tulevien sukupolvien kannalta ja jossa maatalous- ja elintarvikeala on kilpailukykyinen, selviytymiskykyinen, tulevaisuuden vaatimukset huomioon ottava ja oikeudenmukainen”

Vision mahdollistavat toimet on kuvattu neljässä politiikkatavoitteessa, joiden mukaan sektorin pitää olla 1) vetovoimainen ja ennustettava, 2) kilpailukykyinen ja kriisinkestävä, 3) tulevaisuuden kestävä ja 4) ruokaa arvostava sekä oikeudenmukaiset elin- ja työolot takaava. Kunkin tavoitteen alla on joukko tulevia toimenpiteitä, strategioita ja kehittämisajatuksia, joilla visiota toteutetaan.

Komissio toteaa, että vision toteuttamiseksi EU:n maatalous- ja ruokajärjestelmän pitää hyödyntää tutkimuksen, tiedon, taitojen ja innovaatioiden muutosvoimaa.

Visiossa ei oteta kantaa tuleviin rahoituskehyksiin.

Tiedonannon ympäristönäkökohtia

Komissio näkee ympäristö- ja ilmastonäkökohdat yhtenä vision neljästä pääteemasta. Ympäristö- ja ilmastonäkökohtia on erityisesti vision kolmannessa politiikkatavoitteessa, mutta myös muissa kohdissa. Komission mukaan kyky tuottaa ruokaa pitkällä aikavälillä kestävästi ja resiliентisti riippuu maaperän hyvästä kasvukunnosta, pölyttäjistä, veden laadusta ja saatavuudesta sekä ilmasto-oloista. Komissio harjoittaa erilaisia polkuja maatalouden roolista EU:n 2040 ilmastotavoitteen asettamisen osalta ottaen huo-

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Valtioneuvosto

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 23
00023 Valtioneuvosto

Snellmaninkatu 1 A
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

mioon sektorin erityispiirteet ja keskittyen sektorin kilpailukykyyn, tarpeeseen varmistaa ruokaturva ja vahvistaa biotaloutta sekä keskustellen sektorin ja jäsenvaltioiden kanssa.

Komissio katsoo, että palkitsemalla hyvistä käytännöistä ja räätälöimällä toimet erityisiin tarpeisiin maatalouden päästöjä voidaan vähentää nopeammin ja samalla vahvistaa hiilen sitomista. Myös elintarvike- ja juomateollisuudella sekä kaupalla on osaltaan tärkeä rooli 2040-tavoitteiden saavuttamisessa ja ympäristön suojelussa.

Komissio toteaa, että voidakseen viljellä luontoystävällisellä tavalla ja saavuttaa asetettuja tavoitteita viljelijät tarvitsevat kohdennetumpaa tukea tulevassa YMP:ssa, investointeja, enemmän taloudellisia kannusteita, räätälöityä neuvontaa tutkimuksen ja innovaatioiden pohjalta sekä ketterämpää sääntely-ympäristöä. Komission mukaan viljelijät voivat joustavammin suunnitella viljelykäytäntöjä, jotka ovat paremmin räätälöityjä heidän maatiloilleen ja olosuhteisiinsa. Nykyistä ehdollisuusjärjestelmää yksinkertaistetaan. Ekojärjestelmäsitoumukset, jotka palkitsevat pakolliset vaatimukset ylittävistä ekosysteemipalveluista, ovat saaneet viljelijöiltä hyvän vastaanoton. Komissio suuntaakin tulevaa YMP:aa ehtojen noudattamisesta kohti kannustimia.

Komission mukaan resilientti ja kestävä maatalous- ja ruokajärjestelmä edellyttää merkittäviä investointeja ja siten toimia, joilla rahoitetaan kestävyys siirtymää ja vähennetään siihen liittyviä riskejä. Maatalouden investoinneissa on 62 mrd. euron rahoitusvaje (v. 2022), mutta lainan saanti on vaikeaa. Komission mukaan YMP rahoittaa jatkossakin maataloussektorin kilpailukykyyn, kestävyys ja resilienssiin liittyviä investointeja.

Komissio korostaa tiedonannossa myös kestävyystoimien kannustavuutta ja uusia tulonlähteitä kuten hiiliviljelyä ja biokaasua.

Komissio nostaa esille, että viime vuosina ruokajärjestelmän eri toimijoiden vaatimukset maataloustuotannon kestävyys ja siitä raportointiin ovat lisääntyneet merkittävästi. Erilaiset vaatimukset saattavat aiheuttaa sekaannusta ja liiketoimintakustannuksia viljelijöiden keskuudessa. Komissio aikookin EU:n vaatimusten yksinkertaistamisen ja järjeistämisen lisäksi kehittää ja ottaa asteittain käyttöön maatiloilla tehtäviä kestävyysarviointeja koskevan vapaaehtoisen vertailuanalyysijärjestelmän (maatilojen kestävyyskompassi), mikä mahdollistaa yksinkertaistamisen ja vertailuanalyysien tekemisen rinnakkain.

Otteita Suomen kannasta

Suomi pitää komission tiedonannossa esitettyä maatalouden ja ruoan visiota myönteisenä ja Suomen tavoitteiden mukaisena. Vahva ja kilpailukykyinen ruoantuotanto tulee nähdä osana Euroopan unionin strategista autonomiaa ja valmiutta. Maatalous- ja ruokasektorin tulevaisuuden elinehto on, että ala kiinnostaa nuoria ja uusia yrittäjiä.

Maataloussektorille tarvitaan vakaa ja ennustettava politiikkakehys, jossa otetaan nykyistä paremmin huomioon myös muut maatalouteen vaikuttavat politiikat kuin yhteinen maatalouspolitiikka, ja joka takaa sisämarkkinoiden häiriöttömän toiminnan.

Suomi pitää hyvänä komission tiedonannon painopisteitä aktiivisen ruoantuotannon edistämisestä, maatilojen taloudellisen elinvoimaisuuden edistämisestä ja ympäristöstä huolehtimisesta EU:ssa. Asianmukainen tulotaso, tuotannon kannattavuus sekä riittävä investointien määrä ovat tarpeen, muuten siirtymä kestävämpään ja kilpailukykyisempään elintarvikejärjestelmään on vaikea saavuttaa.

Suomi tukee komission tavoitetta maatalous- ja ruokasektorista, joka osaltaan edistää EU:n ilmastotavoitteiden saavuttamista samalla kun huolehditaan terveestä maaperästä ja puhtaasta vedestä ja ilmasta sekä suojellaan ja ennallistetaan Euroopan biologista monimuotoisuutta. Suomi jakaa visiossa esitetyn näkemyksen, jonka mukaan ympäristöllisesti kestävä tuotanto luo viljelijöille tulevaisuuden tuotantomahdollisuuksia ja mahdollisuuksia yksityissektorin rahoitukseen julkisen tuen lisäksi.

Koko maatalous- ja elintarvikeketjun resilienssin vahvistamista ja päästöjen vähentämistä tulisi jatkaa. Vuoden 2040 ilmastotavoite olisi toteutettava yksinkertaisella tavalla, joka kattaa koko sektorin, ei vain alkutuottajat.

Suomi suhtautuu positiivisesti komission tiedonantoon kirjattuun tavoitteeseen, että vuoden 2030 jälkeisen ajan ilmastosääntelyä valmistellessa se ottaa huomioon maatalouden ja maankäyttösektorin erityispiirteet ja etenkin sektorin kilpailukyyn sekä tarpeen varmistaa ruokaturva ja vahvistaa biotaloutta, sekä keskustelut sektorin ja jäsenvaltioiden kanssa.

Suomi on valmis tarkastelemaan komission tiedonannossa esille tuotua vapaaehtoista vertailujärjestelmää tilakohtaista kestävyysarviointia varten. Järjestelmän tulisi kuitenkin olla yksinkertainen, aiheuttaa mahdollisimman vähän hallinnollista taakkaa ja kustannuksia ja ottaa huomioon jäsenvaltioiden viljelyolosuhteiden erot.

Suomi tukee visiossa esitettyä ajatusta uusien tulonlähteiden luomisesta sektorille esimerkiksi hiiliviljelyn tai luontoarvomarkkinoiden kautta. Uudet tulonlähteet tulisi valmistella ja toteuttaa niin, että ne ovat viljelijöille toteuttamiskelpoisia ja he hyötyvät niistä taloudellisesti.

Suomi näkee, että biotalous ja kiertotalous sisältävät merkittävää potentiaalia maaseutualueiden taloudelle.

Käsittelyn jatkovaiheet

Maatalouden ja ruoan visiota on käsitelty Puolan puheenjohtajakaudella helmikuun ja maaliskuun maatalous- ja kalastusneuvostossa. Asiasta on käyty myös ympäristöneuvoston lounaskeskustelu 27.3.2025. Puheenjohtajavaltio Puolan järjestää konferenssin maatalouden ja ruoan visiosta 8.5.2025.

Tämänhetkisen tiedon mukaan Puola ei aio laatia asiasta neuvoston päätelmiä, mutta keskustelua jatketaan maatalous- ja kalastusneuvostossa Puolan kaudella.

Neuvotteleva virkamies

Sanna-Helena Fallenius

Johtava asiantuntija

Lotta Heikkonen

Liitteet -

Jakelu

Tiedoksi